

ÉLETTÜNK

XXXI. évf. 6. szám (31. Jahrg. Nr. 6)

Az európai magyar katolikusok lapja

1999 június

P. SZÓKE JÁNOS SDB (Budapest)

Imaszándékok

LÁSZLÓ, AZ ERŐS KIRÁLY

Júniusra
1.

A távozni készülő isteni követ, Jézus Krisztus, főpapi imájában az Atyának elmondja, hogy a rábízott nagy feladatot elvégezte. A hívek közösségét képező egyház alapkövét Péterre, a kösziklára építette. Mellé rendelt még másik tizenegy tanítványt, akik gyenge emberek, mint Péter. Volt köztük áruló is. Egyet kivéve, mind őszinte és áldozatkész férfi, ezért bizott Jézus meg bennük, és mert gyengék – megerősítette őket. Egyháza fennmaradása érdekében arra kéri az Atyát, hogy apostolait és híveit ne szakítsa ki abból a környezetből, ahol gyűlölet, ellenségeskedés és kegyetlenkedés uralkodik, hanem adjon nekik elegendő erőt, hogy a világ minden cselvése ellenére meg tudják állni a helyüket.

E tekintetben ragyogó példát kaptunk a szentektől, akik nem az idegen égítesek földre hullott meteorai, hanem szintén egyszerű emberek. Ők a földből nőttek bele az égbe, és átzúg rajtuk az emberi sors minden vihara, gyöngö-

segek és gyarlóságok, vágyak és szenvedélyek kísértéseinek vonzásából kapaszkodnak a magasba.

Krisztus főpapi imájának hallatára, Szent László ünnepén önként arra gondolunk, hogy a nagy király is meg akart erősíteni bennünket: a rábízott magyarok zsenge hitét akarta erősíteni az egyetemes keresztény jövő számára. Szent István halála után, mint tudjuk, lázadások törtek ki, és elődeink vissza akartak térni a pogány hitre. Ebben nincs semmi meglepő, hisz egy emberöltő alatt a fiatal magyar kereszténység csak rügyező fa volt még, amelyet Pannónia kertjében István ültetett el. László király arra törekedett, hogy bölcs kormányzással a nép és a kereszténység megerősödjék Isten szeretetében, az elültetett fa mély gyökereket eresszen, és bő gyümölcsöt teremjen. Világos választóvonalat húzott a pogány múlt és a keresztény jövő közé. De nem volt ez egyszerű feladat, sok küzdelemmel és harcokkal járt. Küzdött a német és a görög befolyás ellen, de kivédte a besenyő és a kun támadásokat is.

Nemes tetteit csodálták, legendák kísérték, és bizonyították Istennel való belső egyesülését. A krónikás följegyezte ezeket és közismertté váltak. Csak a legjellegzetesebbeket említeném most meg.

Imájára, amikor a vad kunokkal harcolt, kettéhasadt egy hatalmas sziklabérc, hogy az így keletkezett tátongó ürlévalassa ellenségétől. A menekülő ellenség cselhez folyamodott: az útra aranyat szórta, de a pénz Szent László imájára kavicsá változott. Egy pusztító kór idején, amely megzavarta az embert és állatot, a kiróptett nyilvesszó a szent király imájára olyan fűbe talált, amely a dögvész ellen orvosság lett, és a nép ma is Szent László füveként ismeri. A nőrlő kun lovas nyergéből László király kigadta a magyar leányt, hogy megszabadítsa a megbecstelentéstől. Így lett belőle a magyar anyák és hadjonok daliás védelmezője.

Korunkat, kedves Olvasóm, a rendkívüli teljesítmények jellemzik. Mámorba ejt bennünket egy világrekord, és ha valamit ma még lehetetlennek tartunk, holnap már csodálkozunk tegnapi hitetlenségünkön. Egy ilyen világban nagyon nehéz Krisztus tanításának egyik-másik alapvető igazságát érzékeltetni. Így például Jézusnak ezt az evangéliumi mondatát: „Nélkülem semmit sem tehettek.” Vagy gondoljunk arra a krisztusi mondatra, amely a tehetősök kétségbeesésére azt hirdeti: könnyebb a tevének átmenni a tű fókán, mint a gazdag embernek bejutnia a Mennyek országába. Amikor az apostolok ezt hallották, önkéntlenül megkérdzték: hát akkor ezek után egyáltalán még ki üdvözülhet?

Erre a jogos kérdésre Jézus válasza a következő: „Ami az embernek lehetetlen, az Isten előtt mindig lehetséges.” A modern ember, aki arra törekszik, hogy sorsának fonálát a saját kezébe vegye, értetlenül áll e tanítás előtt.

Ez a megállapítás mindenkire egyformán vonatkozik. Nincsen olyan ember, aki szívessen venné, ha gyengeségét és hibáit a fejére olvasná. De Szent László szellemében igenis meg kell ragadnunk az alkalmat, hogy korunk legnagyobb bűnét, a magzatelhajtást megemlítsük és tiltakozzunk ellene.

Szent László hermája Győrben (1400)

Gondolom, ezt tenné ma Szent László is, hogy ne csak a magyar anyák és leányok becsületét mentse meg, hanem az abortusz által megzavart magyarság életét is. Tudjuk, hogy a Szentírás Isten szava, ezen nőttek fel a szentek, akik ebben a szellemben éltek. Azt is láttuk, milyen szomorú következményekkel jár, ha az ember elfordult tőle.

Nem véltlenül választom ezeket az evangéliumi szavakat: „Abban az időben Isten angyala megjelent álmában Józsefnek és így szólt hozzá: Kelj föl, fogd a gyermeket és anyját és menj Egyiptomba. Maradj ott, amíg nem figyelmeztettek, mert Heródes keresi a gyermeket és meg akarja ölni. (...) Amikor Heródes látta, hogy a bölcsek kijátszották, nagy haragra gerjedt és Betlehemben, meg annak egész környékén megöletett minden fiúgyermeket két évtől lefelé, a bölcsektől megtudott időnek megfelelően. Akkor beteljesedett, amit Jeremiás próféta jövendölt: Kiáltás hangzik Rámában, hangos sírás és jajgatás, Ráchel siratja fiait és vigasztalódni nem akar, mert nincsenek többé.”

Ki tudja hány lelkiismeretes édesanya és édesapa horgasztja le szégyenében a fejét, amikor az ártatlan aprószenek történetét hallja. A betlehemi édesanyák karjaiból a gyermeket gonosz érdek ragadtatta ki és ölette meg. Egyik-másik anyja meg is halt, mert a kard először őt találta vagy mert megszakadt a szíve gyermeke halála láttán.

Szent László ma így kiáltana föl: Szerencsétlen népem, mit teszel?! Ti meg sem akarjátok hallani gyermekeitek (Folytatás a 2. oldalon)

Imádkozzunk, hogy ez, az Atyaistennek szentelt év a kibékülés éve legyen Istennel és testvéreinkkel szemben.

A kibékülést a megbocsátás előzi meg az elszenvedett sértés(ek) után. Minden sértés – a „vélt”, vagy „bemagyarázott” sértéseket is beleértve – sebet üt az ember lelkén. Egyrészt azért sebz a lelket, mert igaz s legtöbbször titkos vagy titokban tartandó tettek helytelenségét, a bűnös, igazságtalan, káros voltát mutatja fel, ezzel megbékélyezi az eddig jó hírnévvel rendelkező embert. Más részig azért ejt sebet, mert nem igaz s olyan szavakat, ítéleteket, tetteket „ken” egy emberre, amelyek sértik becsületét – igazságtalanul – mert ő ezeket nem követte el.

Élete folyamán mindenki kap számos fájdalmas sebet. A sebek az idők folyamán begyógyulhatnak, a rájuk való érzékenység életünk végéig – legalábbis sokáig – megmaradhat.

Nem ritka, az ember maga az oka, hogy a megsértett ember visszaüt, „visszasebez”. Persze általában mindig a másik a hibás, aki bánt, mi vagyunk a megbántottak. (A számtalan motívumra itt nem térhetek ki.)

Előfordul oly helyzet is, amikor valaki magának sem bocsát meg – következtésképpen képtelen önmagával kibékülni. Vagyis magára is haragszik. E haragot lehet dédelgetni s képzelt mártíromságra emelni, ami mégis vigasztaló. Oly tény sem ritka, hogy elszenvedett sértésekért az ember – tudatalatti indításból eredően – másoktól akar elégtételt szerezni, amit az illető nem tud megadni, s lérejön a mélyreható csalódás. E csalódásról értesíteni kell az ismerősöket, barátokat szóbeszéd formájában. Belekerül gyanusítás is, ami bizonyos elégtétellel szolgál s az jól esik az embernek.

Bár ezek emberi dolgok, Istent is „bántják”, azaz Ő előtte bűnnek számítanak.

Az első teendő, hogy szembenézzünk önmagunkkal és valljuk be hibáinkat magunk előtt. Hibáink más embereket sérthetnek – ezt láthatjuk reakcióikból. Ha megbocsátunk magunknak, kerülni fogjuk az olyan helyzeteket, amelyekről előre tudjuk, érezzük, hogy bánt másokat.

Másodszor valljuk meg Isten előtt is hibáinkat, bűneinket – kiváló alkalom erre a bűnvallomás a szentgyónás alkalmával, - s kérjük nemcsak bűneink bocsánatát Isten által, hanem a lelki erőt – isteni kegyelemnek is nevezzük – hogy meg tudjuk bocsátani másoknak is.

Ezután válik lehetővé a kibékülés Istennel és az emberekkel.

Lelki fejlődésünk halálíg tartó folyamata, így a kibékülést is halálunkig kell folytatni, amíg elérünk a békétlenség lelkületéig, amelyről Jézus mondja: „Bölcségek a békétlörök...”

2.

Macao a földrajzilag Kínához tartozó Kanton-i öböl partján fekvő város és környéke, Portugál gyarmat volt. Régen a Japánba és Kínába irányuló (katolikus) (Folytatás a 2. oldalon)

Szent László képe

A nagyváradi székesegyház s benne Szent László síremléke idők folyamán elpusztult. Máiá megvan azonban a koponyaezreklve a remek aranyozott ezüst hermában, amely Nagyváradról a reformáció után az ecsedi várba, majd Gyulafehérvárra, onnan a 17. század elején Győrbe került, ahol ma a székesegyház egyik legnagyobb szellemi és művészi kincse. Az ötvösmunka koráról régóta vitatkoznak a régészek és művészettörténészek. A többség hitelt ad Zsigmond király 1406-ból való oklevelének, amely szerint pár évvel előbb egy tűzvészben az ereklyetartó megolvadt, de a csont csodálatos módon sértetlen maradt. Ezután készítették volna a mai hermát, amelynek mellrészét az erre a korra jellemző magyar sodronyománcsal díszítették. Gerevich László a 14. század második felére teszi a híres kolozsvári szobrástestvérpár, Márton és György művét látja benne. Ők alkották a Prágában ma is meglévő bronz lovas Szent Györgyöt, 1370 körül a magyar „szent királyok”, István, Imre és László álló figuráit, 1390 előtt pedig Szent László nagy lovasszobrát a nagyváradi dómtér számára, ahonnan a török hurcolta el őket. László Gyula úgy véli, hogy a mellszobornak legalábbis a fejréstét közvetlenül a szentáztatás után a síremlék mestere, Dénes készítette, még pedig – az antropológiai szakvélemény szerint – az akkori király, III. Béla képére és hasonlatosságára. III. Bélának ugyanis fennmaradt a teljes csontváza és így tudjuk róla, hogy reá is illett, amit ünagybátyjáról mond a régi himnusz: Te valál... tagodban ékes, természetben díszes, válladul fogva mendeneknél magasb.” Amnyi bizonyos, falfestmények, pénzék tanúsítják, hogy ilyennek láták és ábrázolták a 14. században országszerte Szent László királyt. Ilyen leheteti a Kolozsvári testvérek alkotott bronzszobrok arca is. (1977)

Bogyay Tamás

LÁSZLÓ, AZ ERŐS KIRÁLY

(Folytatás az 1. oldalról)

sírását. Különböző szerekek és eszközökkel védekeztek az Isten által elrendelt élet ellen. Az orgyilkosok útjára léptek, és a gaztettet már az anya méhében hajtják végre!

Talán azt is megkérdeznék ma egymásik anyától: szépségedet félted, azt, hogy elveszítéd férjed szerelmét, aki lányos karcsúságod miatt kedvelt meg, de anyaságod szépsége már nem érdeklí, vagy a bizonytalan jövő vitt rá, a teher, vagy esetleg hamis próféták? Most gyümölcs nélküli fává lettél, olyaná, amelyről az írás szigorúan megállapítja, ki kell vágni. Mag nélküli virág és cél nélküli ember lettél, akinek szégyen ül a lelkén. És egy napon majd nem marad más neked, mint a sírás és jajgatás gyermekedért, akinek életét vetted.

Heródes neve a mai napig átkozott maradt. Napjainkban nincs többé szükség heródesekre, mert nem egy, de több ezer van belőlük. Klinikák százai hajtják végre a gyilkos tettet, hogy a szülőknek, mint egykor Heródesnek, ne kelljen rettegniük a jövő miatt.

Rámában nem hallatszik a kiáltás, és Ráchel nem siratja gyermekeit: a nyomokat gyorsan el kell tüntetni, mert holnap már ünnepelni kell. Az ártatlan gyermekek vére mégis az ég felé kiált, és hangtalan jajgatásuk eljut a teremtő és igazságos Isten trónjához.

Isten ezeket a kicsinyeket nagyon szereti. Mi, emberek az elveszett paradicsom árnyékát véljük felfedezni a kis szemekben, Krisztus viszont saját tisztaságát látta azokban visszatükröződni. Frissek, mint a tavaszi virágok, tiszták, mint a hajnali csillag, és kedve telik bennük. Ezért akarja, hogy körülvegyék a gyermekek. A Szentírás Jézus gyengédségét írja elénk, aki egy ismeretlen gyermeket ölébe véve ezeket a szavakat mondta: „Aki befogad egy ilyen gyermeket az én nevemben, az engem fogad be.”

Mindszenty József bíboros még 1975 előtt, szellemi végrendeletében a következőket írta: „Ne engedjétek az aljas érdekeket a magyar anyaméhig esküsző orvosok és gyógyszerészek kezével. Aki ezt teszi, engedi, az megtagadja magyarságát, és ártatlan lelkek utónálójává lesz... Az egy és félmillió bevalótlan kiírtott élet három millió szülőt és pár ezer orvost jelent és bélyegez meg.” Megdöbbentően hatott ezt a félelmetes számot hallanunk a prófétai hangú, meggyőző fópap szájából, azóta viszont ez a szám már annyira felduzzadt, hogy túlzás nélkül vetekedik az auschwitzi áldozatok számával. Erdély legendás hírfőpapja, Márton Áron is bátran kimondotta, hogy a magyar anyák felelősek nemcsak azért a szomorú valóságért, hogy Erdély területén a születések száma aggasztóan visszaesett, hanem ennek az egész magyarságra nézve végzetes következményei miatt is. ↗

(Folytatás az 1. oldalról)

missziók egyik fő központja, 26 000 katolikussal 200 000 lakos közül (1959). Számos menekültet vettek fel, akik a kínai kommunizmus elől oda szöktek át.

Katolikus missziós munkáját kínaiak között végzi a püspökség illetve a papság. Az Anyaszentegyház gondot visel a „kicsi”, számszerint talán jelentéktlenebb egyházi közösségekre is, imáink által kéri az isteni Gondviselés hathatós segítségét nehéz helyzetükben és munkájukra.

Fejős Ottó

LENNE EGY KÉRDÉSEM...

Lehet-e háború jogos?

A jugoszláviai tragikus események – a Kosovóban folyó népirtás ill. erre válaszként az ország katonai, gazdasági és politikai célpontjainak immár közel két hónapja folyó szünet nélküli bombázása minden érzékű embert döbbenettel tölt el. A téma mindig újra előkerül, hiszen ötrülszázadba megy, hogy a XX. század utolsó évében, két világháború keserű tapasztalatai után éppen Európa civilizált népei keverednek bele egy ilyen konfliktusba. Elképzelhető, hogy megoldásra valóban valóban nem volt más út? És ha nem, lehet-e jogos, erkölcsileg igazolható egy ilyen büntetőhádjárat? – Ilyen és hasonló kérdésekre, amelyek ma mindenkit foglalkoztatnak, kísérelünk meg választ adni, akkor is, ha tisztában vagyunk vele, hogy ilyen határesetekben ez aligha lehet egyértelmű.

Miklós atya válaszol:

Aki kiutat keres a kosovo események kapcsán felmerült dilemmából, annak mindenképp a tényeket kell világosan látnia:

1. Kosovo a jugoszláviai Szerb Köztársaságon belül autonóm tartomány volt közel 2 millió, 75 %-ban (más statisztikák szerint 90%-ban) albán mohamedán lakóssággal, amígcsak a jelenlegi kormány – hasonlóan a Vajdasághoz – meg nem vonta önállóságát és az albánok emberi jogait is sértő korlátozó intézkedéseket nem léptetett életbe.

2. A nemzetközi közösség már évek óta aggodalommal figyelte a fejleményeket és igyekezett diplomáciai úton gátat

Ismeretes a régi mondás: Ha egy népet ki akarunk irtani, le kell rombolni előbb az erkölcsöt, és akkor a nép, mint érett gyümölcs hullik az ölnkbe.

Tovább lehetne ezeket a gyászos idézeteket sorolni, de a valóság mindig egy és ugyanaz: az erkölcsi normák leépítése, a szégyenérzet bagatelizálása, a testi élvezetek hajhászása, a lelkiismeret elhallgattatása odavezet, hogy nemcsak a kulturális élet, hanem a vallási, a politikai és végül a népek gazdasági élete is megsínyli ezt. Ami egyelőre még ideig-óráig feltartóztatja ezt a folyamatot, az az Egyház jelenléte és tiltakozása.

Egy olyan Európában élünk, amelyet megfertőzött a lelki pestis ragyala. Szabad utat kapott, mert a Sátánnak sikerült elérnie, hogy a keresztény nyugat ellenálló erejét megtörje. Ma már nem a bacilusok és vírusok a legnagyobb kórokozók, ellenük van orvosság, hanem az ellenálló képesség gyengülése, és ezen nem lehet orvosilag segíteni. Sokan beletörődnek mindenbe, fásultan abbahagyják a harcot a gonosz ellen.

„Keressétek először Isten országát” – szólnak hozzánk Krisztus vigasztaló szavai – „és a többi hozzáadatik nektek.” Bizzunk benne, hogy ez azt is jelenti, hogy megkapjuk Istentől azt a kegyelmet, hogy tisztán tudjunk élni, hogy a családtervezés hitünk szellemében történjék.

Istent csak az láthatja, akinek a szíve tiszta, és szavát is csak az hallja meg, aki az igazságból él. Minél tisztább a szellem és a lélek, annál világosabb előtte az isteni fényesség, és annál jobban láthatóvá válik Isten jelenléte a világban. A tisztátalanság ugyanúgy megvakít bennünket, és nem tudjuk észrevenni Istent. ■

vetni azok elmérgesedésének. Ezt azonban a jugoszláv kormány az ország belügyeibe való beavatkozás címén visszautasította.

3. Amikor a szerb hatóságok túlkapásai és az etnikai tisztogatás türethetetlen méreteket kezdett ölteni, a NATO-országok még egy kísérletet tettek a kosovo probléma békés úton való rendezésére a Rambouillet-i értekezlet összehívásával. Ezt azonban a jugoszláv kormány halogató taktikájával hónapokon át szabotálta és semmilyen engedményre nem volt hajlandó.

4. Az albán gerillák erősödő támadásai jogcímet szolgáltattak a jugoszláv kormánynak saját csapatai összevonására a térségben és a „lázadó bandák” elleni küzdelem ürügyén az albán lakosság elleni kíméletlen megtorlásra, a férfiak ezerszámra történő kivégzésére és az asszonyok, gyerekek és öregek ellen elkövetett leírhatatlan atrocitásokra.

5 A NATO-hatalmak úgy gondolták, hogy ezt nem nézhetik tovább tétlenül és megindították Jugoszlávia bombázását, abban a reményben, hogy az okozott károk végülis tárgyalásra készítik Milošević elnököt. Az időközben Belgrádban kilincselő semleges és baráti (orosz) közvetítők sem jártak eredménnyel mindmáig (1999. május 15)

E tények összesítése alapján minden kétséget kizáróan megállapítható, hogy ami Jugoszláviában az elmúlt évek során a Kosovo-i albán lakosság (és a vele párhuzamosan a többi kisebbség) ellen történt, kimeríti az emberi jogok erőszakos megsértésének, a népirtásnak és az emberiség ellen elkövetett bűntényeknek a fogalmát. Ez semmilyen jogcímen nem igazolható s ennél fogva nem tekinthető a jugoszláv állam belügyének, hanem megköveteli a nemzetközi közösség beavatkozását.

Ezt az álláspontot tükrözik az ENSZ különböző dokumentumai és azokat megelőzően és tőlük függetlenül az Egyház szociális tanítása.

A II. Vatikáni Zsinat „Gaudium et spes” kezdetű lelkipásztori konstitúciója leszögezi: „E cselekmények közé számíthatnak elsősorban azok, amelyek megfontoltan és módszeresen teljes népeket, nemzeteket vagy nemzeti kisebbségeket irtanak ki. Ezeket a borzasztó bűncselekményeket szenvedélyesen el kell ítélni”: majd néhány mondatot később: „Amíg a háború kockázata fennáll, amíg nincs törvényes hatáskörrel és elegendő haderővel rendelkező nemzetközi tekintély, nem lehet megtagadni a kormányoktól a jogos önvédelem jogát, ha már a békés rendezés utolsó lehetőségei is kudarcba fulladtak.”

Ez utóbbi idézet feleleveníti a már XII. Piusz pápa által kifejezett óhajt egy nemzetközi hatóság létesítésére, mely elegendő haderővel rendelkezik a nemzetközi rend ellen elkövetett bűncselekmények megfékezésére, a háború megakadályozására. Ilyen „nemzetközi tekintély”-ként lépett fel a NATO a Kosovo-i albán lakosság védelmére, az ellene elkövetett bűncselekmények megállítására, miután „a békés rendezés utolsó lehetőségei is kudarcba fulladtak.” Mászóval a NATO beavatkozásával alapjában véve a Kosovo-i lakosság jogos önvédelmét támogatta, ami ellen a keresztény erkölcs tan szempontjából nem merül fel elvi kifogás.

Más kérdés, hogy az a mód, ahogyan ez a beavatkozás történt és különösen annak méretei, milyen erkölcsi elbírálás alá esnek. A jogtalan támadóval szembeni jogos védekezés u.i. megköveteli, hogy az arányosság elve érvényesüljön, azaz a

védekezés a támadás megakadályozására szorítkozzék és ne okozzon súlyosabb kárt, mint a megszüntetendő rossz. A „Katolikus Egyház Katekizmusa” ennek kapcsán a következő elveket fekteti le:

- „ - a támadó fél által a nemzet vagy a nemzetek közössége felé elkövetett kár tartós, súlyos és kétséget kizáró legyen;
- az annak megállapítására bevetett minden eszköz használhatatlannak vagy hatástalannak bizonyuljon;
- hogy a sikerhez szükséges komoly feltételek együtt legyenek;
- hogy a fegyverek alkalmazása ne okozzon súlyosabb kárt és zavart, mint a megszüntetendő rossz.” (2309)

Ha mármost a NATO immár közel két hónapja folyó bombatámadásait ezek alapján vizsgáljuk, akkor megállapítható, hogy

1. azok nem vezettek eredményre, amennyiben nem sikerült a jugoszláv vezetőséget tárgyalásra bírni, sem pedig a Kosovo-i népirtást és kegyetlenkedéseket megszüntetni;
2. azok nem a vétkeseket sújtották, hanem Jugoszlávia lakosságát;
3. az okozott károk, amelyek nagyrészt anyagi jellegűek, bármilyen óriási mértékűek legyenek is, nem állíthatók arányba a Kosovo-i lakosságon elkövetett emberi és erkölcsi tragédiával.

A már idézett „Gaudium et spes” kezdetű zsinati konstitúció kijelenti: „Minden háborús cselekedet, amely teljes városok vagy lakosokkal együtt hatalmas régiók megkülönböztetés nélküli megsemmisítésére irányul, bűn Isten és maga az ember ellen, amelyet keményen és tétovázás nélkül el kell ítélni.”

A mondottakból az következik, hogy a hadviselésnek a NATO által választott módszere és eszközei erkölcsileg legalábbis erősen megkérdőjelezhetők, akkor is, ha annak a dilemmának tükröződései, amely előtt az illetékes politikusok álltak. A kétségkívül helyes cél – a Kosovo-i lakosság megmentése – nem szentesíti az erkölcsileg nem elfogadható eszközöket. De hol vannak az erkölcsileg elfogadható eszközök?

Az a helyzet, amelybe a NATO jóformán belekényszerült – határeset. Amíg egyrészt a jugoszláv vezetőség kíméletlen „etnikai tisztogatása”- egyértelműen döbbenetes megnyilvánulása az emberi gonoszság mélységeinek, addig másrészt, ugyancsak nem válik igazolhatóvá, amit ennek megszüntetésére a NATO foganatosított. Hogy ebből a dilemmából eddig nem sikerült megtalálni a kiutat, az a második évezred utolsó esztendejének nagy botránya. És ha megfontoljuk, hogy ebben a szörnyű összeütközésben mindkét oldalon – legalábbis elméletben – keresztények állnak egymással szemben, nem tehetünk mást, mint szégyenkezve valljuk meg tehetetlenségünket. Itt mi keresztények is csődöt mondtunk.

Frank Miklós

IGAZAT SZÓLJ!

*Ha mást súgna is az érdeke, csak igazat szólj;
hallgass, ha bölcsebbnek véled, csak igazat szólj;
ha szívedben indulat éled, csak igazat szólj;
ember vagy, bánd meg vétked, s csak igazat szólj!*

Keresztury Dezső (1904-1996)

Madridi levél

SZENTÉV

December 31-én a santiagoói érsek megnyitotta a szent kaput, s azóta Compostelában szentév van, az évezred utolsó szentéve. A következő 2004-ben lesz; akkor esik megint vasárnapra július 25-e. A galíciai országrész önkormányzati elnöke a pápát is meghívta a városba, ahol tíz millió látogató érkezésére számítanak. Mennyi lesz ebből zárandók? Egy jótollú újságíró is hangsúlyozza a Szent Jakab útról szóló könyvében, hogy ő maga autón tette meg utasként, nem pedig mint zárandók.

Szent Jakab útja a nyugat-pireneusi határtól mintegy 700 km, az apostolok lován kb. 29 nap. Hivatalosan zárandók az, aki ilyen szándékkal az útnak legalább egy részét teszi meg, 100 km-t gyalog vagy lóháton, ill. 200-at kerékpáron. A teljes búcsúban azonban enélkül is részesülhet, ha ott a szentségekhez járul. Ha pedig úti teljesítményét zárandoklevelébe üti pecséttel bizonyítja, megkaphatja a *compostella-t*, az egykor latin, ma spanyol nyelvű igazolást.

A célnál, a székesegyházban három mozzanat tartozik a zárandoklat rítusához: a kripta ezüst ereklyetartója előtt elmondott Hiszekegy, a főoltár kőapostolának megölelése és imádság a Dicsőség Kapuja oszlopának mélyedéseibe illesztett ujakkal. De valóban Zebedeus fia, János evangélista testvére, az idősebbik Jakab apostol nyugszik a hatalmas boltívek alatt?

Az Apostolok Cselekedeteiből tudjuk, hogy Jeruzsálemben fejezték le; senkisen akarta hispániai vértanúságát bizonyítani, mint Bálint Sándor gondolta. Hittek azonban hispániai munkásságában, ami magyarázatja, hogy maradványai oda kerültek tanítványai, – a legenda szerint angyalok, – jóvoltából. Az ereklyék 1879-es újrafelfedezése után végzett vizsgálat szerint három csontváz több száz darabjáról van szó „a Krisztus utáni első századokból”. Ez pedig megfelel a hagyományok: az apostol mellé temették két tanítványát, Atanázuszt és Teodorust. Tudományos bizonyíték nincs és nem is lehet. Biztos azonban, hogy ott már a római időkben szentkezvőhely volt, a Szent Péter-sír kutatását végző bizottság tagja hatszor járt ott, kételkedve érkezett és meggyőződve távozott. Az ereklyék hitelességét már XIII. Leó pápa elismerte *Omni-potens Deus* kezdetű bullájával.

Az arra járó magyart meglepheti egy gyóntatószék régi, XVIII. századi felirata: *Pro linguis Germanica et Hungarica*. Magyarul tudó gyóntató ugyan már régen nincsen, a feliratot azonban nem akarták eltávolítani, mert elmúlt idők buzgalmának tanúja. Tömeges magyar zárandoklatokról nincs tudomásunk; századunkban az egyik legnépesebb az 1986-os lehetett, amikor 88-an, közöttük egy püspök és tízenkét pap járt Aachen és Lourdes érintésével Santiago de Compostelában. Emlüést érdemel még öt bencés atya zárandoklata, 1996 nyarán kerékpáron tették meg a Győr és Santiago közötti, majdnem 3 000 km-es utat.

Ha másként nem lehet, menjünk el legalább lélekben Szent Jakabhoz, az egyetlen apostolirshoz, mely Szent Péter mellett ma is zárandokok sokaságát vonzza!

✱

Jegyzet. Egyházi és világi szervek propektsuai tájékoztatják a gyalogos, lovas és kerékpáros zárandókat, hol lehet az úton ingyen megszállni, és adnak hasznos tanácsokat. Mások anekdotákkal, érdekességekkel és furcsaságokkal vannak tele, de olyan is akad, mely a Szent Jakab-út gyógyösvényeiről, illetve konyhaművészetéről beszél. Kétségtelenül sokak számára a szentév – üzlet.

Rónai Zoltán

Cserhádi Ferenc

Mindszenty Münchenben

int – kér – fedd és buzdít

(Folytatás legutóbbi májusi számunkból) III. rész

Mindszenty bíboros a méltánytalan elbánás még inkább az eltiport magyar szabadság bajnokává avatta világszerte. Lelkipásztori útjai ezentúl valóságos diadalúttá változtak.

Müncheni látogatását 1974. július 1. és 3. között a német televízióban adott hosszú interjú előzte meg. Münchenben fogadta az Európai Szabad Magyar Kongresszus népes küldöttségét. Dr. Közi Horváth József elnök köszöntése után további munkára buzdította a hat európai országból megjelent kongresszusi tagokat. Kiemelte a világmagyarság egységének fontosságát és dicsérte a Szabad Magyarok Világszövetségének létrehozását.

1974. július 3-án Döpfner bíborossal ellátogatott a müncheni „Haus der Begegnung”-ba – a *Találkozások Házába*, itt beszédet mondott és megáldotta azt.

Este 6 órakor Mindszenty József és Julius Döpfner bíboros ünnepi szentmisét celebrált a müncheni dombban, amelyet zsúfolásig megtöltött a magyar és német hívők serege. A szentmise kezdetén Julius Döpfner müncheni bíboros, a Német Püspöki Kar elnöke üdvözölte az amerikai útja után ismét európai földre lépett és esztergomi székéről nemrég elmozdított hitvalló főpapot: „Azt kívánjuk, hogy életútjának minden szenvedése, az a kereszt is, amelyet ennek az évnek elején raktak vállára, legyen áldás forrása a kommunista országokban elnyomott Egyház, különösen pedig Magyarország, szeretett hazája számára”. A szentmise keretében Mindszenty bíboros előbb a pártállam embertelen elnyomásáról szólt, majd megbérmált 47 gyermeket és felnőttet (pár nappal korábban Stuttgartban 85-öt!).

Szentmise után a müncheni magyar egyházközség a cserkészek közreműködésével fogadást rendezett tiszteletére a belvárosi központi *Kolping-ház dísztermében* (Adolf-Kolping-Str. 1.), ahol mintegy 600-700 résztvevő jelent meg a két egyházfejedelem köszöntésére. A cserkészek műsora után *Pogány Ede*, az Egyházközségi Tanács elnöke méltatta Mindszenty bíboros látogatásának jelentőségét, majd dr. *Eperjes Ernő* lelkész mondott köszöntet a hercegprímás kiemelkedő szolgálatáért és Döpfner bíboros nagylelkű támogatásáért. Az ünnepség végén mindkét bíboros felszólt. A himnusz elnéklése után büffé következett, amelyet asszonyaink és leányaink készítették nagy fáradtsággal és bőséges választékban.

Münchenben az Ackermann Gemeinde – a *Menekült Szüdzétanetek Egyesülete* – előtt Mindszenty József a szabadságról való küzdelemre hívta fel a figyelmet. *Alfonz Goppel* bajor miniszterelnök müncheni rezidenciájában fogadást adott tiszteletére, köszöntötte a magyar főpapot és kijelentette: „Nagy egyházfejedelem ő, a hit szabadságának bátran küzdő bajnoka, barátja mindazoknak, akik ma is vívják szabadságukért folyó harcukat. Mindszenty József – az emberi jogok védője”. A német sajtó politikai partoktól függetlenül hasábos cikkekből méltatta a helytállásával mindenütt tiszteletet keltett magyar bíboros.

Mindszenty József bíboros hercegprímás „aggastyánként lett a világban szétszórt magyarság hű pásztora és igaz atyja” (sír felirat), míg 1975. május 6-án, a bécsi irtalmások körházában, Istenért, egyházért és hazáért, a Szent Pannóniáért lüktető szíve utolsót dobbant. Életlen

teste – végakarátának megfelelően – előbb, *átmenetileg, Máriacellben* pihent, majd miután Mária és Szent István országa felett lehullt a moszkvai hitelenség csillaga”, 1991. május 3-án *véglegesen örök nyugalomra tért az esztergomi bazilika sírboltjában*. Az igazság világraszóló hangját azonban mindmáig szüntelenül hallatja, amint ez egykori sírja súlyos márványfedelén is olvasható: *Vixit et vivat Pannoniae Sacrae*. Útjának nincs vége. A küzdelmet folytatja és a harcot vele együtt mindvégig folytatnunk kell...

Egész élete Isten és az egyház, hazája és nemzete szolgálatában állt és áll. Magyarországnak szentelte életét és szenteli ma is haló poraiban: hirdeti az Igét, int, kér, fedd, buzdít nagy türelemmel és hozzáértéssel, misem törődve azzal, hogy sokan nem szívesen hallgatják a józan tanítást, hanem seregszámra keresnek maguknak tanítókat, csiklandoztatják füllüket, elfordulnak az igazság meghallgatásától és mesékre hajlanak. Mindszenty bíboros a Nemzetek Apostolához hasonlóan, gondolataival ma is bejárja a világot, felkeresi övéit, és ugyanarról beszél, mint korábban életében, köztünk járva. Előáll, akár alkalmas, akár alkalmatlan, Istenért, egyházért és szenvedő népéért, határainkon belül és kívül, Münchenben éppúgy, mint másutt. Teszi, ami addig is tett: igyekszik „megtartani magyarságában s hitében népünket, különösen felnövekvő ifjúságunkat” (végrendelet). Ma is ezt hirdeti: Lelki megújulás nélkül nincs nemzeti fennmaradás, nincs üdvösséges jövő! Ezt hirdeti, erre inti és buzdítja szétszórtágban élő honfitársait: „Isten fiatal. Óvé a jövő. Ó nem csak a múlt, a hagyományok, a valamikori nagyságok tudója vagy féltékeny vigyázója, hanem az újnak, a fiatalnak, a holnapnak az előhívója egyénekben és népekben, akik nem adják fel magukat. Ezért nincs helye a csüggedésnek. A mi szívünk megremegeth az nehéztől, az ismeretlentől, a lehetetlennek látszóttól, Isten azonban az egyének és nemzetek jövőjét sokszor a lehetetlennek látszó holnapba rejtette el: nekünk kell neki-látnunk, hogy azt előhozzuk...”

Ez végrendeletem” – írja élete végén – „azoknak, akikkel találkoztam, akik hallottak rólam vagy akik elkerültek. Tegyétek félre a versengést, a mértéketlen személyi nagyravágyást, a ki-ha-én-nem magatartást. Nem nézve se jobbra, se balra, mindenki ott tegye meg a magáét, ahova az élet állította. Teremtünk keresztény hitre épülő egyházi közösséget. Legyen a családban gyermek Isten akaratára szerint. Ez áldás és jövő, bármit mond a világ. A gyermek kapjon a családban, a hétvégi iskolában, ha mindennapi sehogyan sincs lehetőség, krisztusi hitre magyar nyelven, magyar öntudatot. Fiatalságunk lelkében tegyük izzóvá a magyar Igét Földjének megszerzését. Mindzett gyűlölet és ellenséges érzés nélkül, csak munkával, hitben és áldozatban.

Tanuljunk meg és használjuk idegen népek gazdag tapasztalatát” – buzdítja nagyvilágban szétszórt hűveit – és „fordítsuk ezt a nagy célra. Csak az a lelkesedés helyénvaló, amelyet a munka nehézsége, a szenvedés hosszantartósága mindig újraéleszt: amelyet kiolt, az ártalmat és megmont bennünket...”

Üzenete nekünk szóló, mindmáig érvényes, szüntelenül visszhangzó végrendeletkezés, amelyet maga szavalt: „Amit e sorokkal lelketekre akarok kötni, ezért írtam, ezért élek és imádkozom itt és az örökkévalóságban”.

Az üldözött bíboros egyetemes keresztény gondolkodás híve. Szomszédaink és más népek megbecsülésére, értékeik elsajátítására, szubszidiaritásra és szupranacionalitásra, ún. európai normáknak megfelelő gondolkodásra buzdít, amikor hangsúlyozza: „Minden nappal és országgal barátságban akarunk élni ... a többi népek között ... A régi nacionalizmusokat mindenütt át kell értékelni. A nemzeti érzés ne legyen többé harcok forrása az országok közt, hanem az igazság fundamentumán a békés együttélés záloga. A nemzeti érzés virágozhat az egész világon a népek közös kincseit képező kultúrértékek területén. Így az egyik ország haladása a másikat is előre viszi ...”

NATO-ba való belépésünk ezen napjaiban (1999. március 12.) különösen időszerű felidézniük: „Mi magyarok, az európai népek családi, bensőséges békéjének zászlóvivőiként akarunk élni és cselekedni. Nem mesterségesen hirdett, de valódi barátsággal mindegyikkel”, zavartalan, békés, kölcsönös megbecsülésben az USA-val és az Oroszokkal, Pozsonnyal, Kievvvel, Bukaresttel, Belgráddal...

Mindszenty bíboros emléke tettehívás, felhívás a küzdelemre, azon egyetemes keresztény és nemzeti értékek megvalósítására, amelyeket őseink megbecsültek és nagyra értékelték, amelyekért felkeltek és életüket áldozták. Felhívás az értékek megbecsülésére, amelyek ma is üdvünket szolgálják, bárhol is élünk széles e világon. ■

Jézus arca magyar bélyegen

Idén húsvétra a Magyar Posta különleges bélyeget jelentetett meg. A bélyegen Jézus arca látható, két külön részből összeáll. A baloldalt legelőbben már ismerik a torinói Lepelről, a másik fél ennek kiegészítése lenne, kicsit más színűvel, tónusokkal. A bélyeg tervezője, Svindt Ferenc grafikusművész elmondta, a bélyegen látható kép a *Torinói Lepel Jézus arcának és Masaccio, XV. századi olasz festőnek a firenzei Santa Maria Novella templomban lévő freskójáról az Atyaisten arcának egyesítéséből született. Egy lelkigyakorlaton merült fel a kérdés, hogy a Megváltó arca nézve imádkozzanak. A művész végignézve az elérhető Jézus-ábrázolásokat, úgy érezte, hogy egyetlen ember által alkotott Jézus-arc előtt sem tudna imádkozni. Akkor jutott eszébe a torinói lepel, ami már korábban lenyűgözte. Attól kezdve sokat tanulmányozta a leplet, mindig újabb és újabb dolgokat fedezve fel rajta. Aztán 1997-ben megkérték, hogy fessen egy-nyégyméteres Jézus-arcot a Katolikus Karizmatikus Megújulás VI. Országos Találkozója. Először arra gondolt, hogy lamásolja a Lepel Jézus-arcát. Az előkészületek során ráállt a Masaccio-freskóra. Megdöbbenette a hasonlóság: számítógépre vitte mindkét képet, és kiderült: nemcsak hasonlóak, de szinte azonosak a vonások. Elméletileg lehetséges, hogy Masaccio ismerte a Lepel, s arról másolt, de akkor is kérdés, hogy miért az Atyát festette meg róla? „Persze tudjuk, hogy Jézus és az Atya egy, de az ugyanezen a freskón ábrázolt Krisztus vonásai eltérőek. Különbözik az a Lepel levő, szabad szemmel alig kivehető, úgynevezett „negatív” képről vajon megfesthető-e ilyen pontosan, akár még egy „Masaccio-szerű” embernek is? Neki nem állt rendelkezésre kinagyítható fénykép, számítógép, nyomdatechnika. Azt hiszem, ez egy sugalmazott kép” – mondotta a bélyeget tervező művész. MK*

GYERMEKEKNEK

Még ha nem is vagy válogatósnak mondható, lépten-nyomon tetten érheted magad. Már reggel, öltözködéskor az időjárásnak, izlésednek, hangulatodnak megfelelően válogatod össze napi öltözéked. Ha játékaid fölött kell döntened, szintén válogatsz. Előfordul, hogy édesanyád tőled kérni, hogy mi kerüljön az asztalra, s olyankor megint válogatnod kell kedvenc ételeid közül. Ha a TV-t bekapcsolod, meglehet, hogy a tízedik csatornán találsz kedvedre valót.

Sőt, az emberek között is válogatsz. Ha járszani mégy, nem akármivel kergeted a labdát. Játszóúrsaidat, barátaidat te válogatod ki, te döntöd el, hogy ki felel meg neked a legjobban.

Ez eddig rendjén is van, de előfordulhat, hogy akire nem esett a választásod, az kevesebbet is ér, az közömbös számadra,

FIATALOKNAK

A 10. évközi vasárnapon olvassuk Szent Máté evangéliumából: „Amikor Jézus továbbment, látott egy Máté nevű embert, amint ott ült a vámnál. Szólt neki: Kövess engem! Az felállt és nyomába szegődött”.

Semmi fölülleges szószaporítás, csak ennyi: Kövess engem! De ennyi elég Máténak a vámosnak, hogy szintén minden megjegyzés, kérdés nélkül induljon, hogy Jézus követője, vendéglátója, sőt, később apostola legyen... A pillanat töredéke alatt valami megmagyarázhatatlan történet Máté fejében, szívében... Végre valaki – jár az eszébe – aki nem köt belé, nem vonja kérdőre és nem akadékoskodik foglalkozása miatt. Mert ő vámos, a gyűlölt ellenség alkalmazottja, kiszolgálója, aki ki tudja hogyan, de biztos, hogy jó haszonnal a maga számára, kihalásza akár az utolsó fityinget is honfitársai sebéből. Vajon Jézus nem elhamarkodottan, minden ellenőrzés nélkül, hívja követésére az embereket? Egyszerűen csak úgy, ismeretlenül, akárkit, aki csak az útjába akad? Igaz, mindenki, még egy megvetett, kiközösített vámos is, mint Máté, megváltozhat, jó útra térhet, de nem lenne jobb mégis – ami biztos, biztos – előbb bizonyítson...

A jó út, a helyes, egyenes és az igazaktól jól kitaposott ösvény... Hány súlyos, szívet-lelket rengető lépést kell a

amolyan „másodosztályú” ember a szemében.

Jézus a június hatodikai evangéliumi részben alaposan feladja nekünk a leckét. Elszólítja tanítványának a vámost, akit mások megvetettek. Elfogadja meghívását és házában vendégeskedik. Asztalához ül, „ahol sok vámos és bűnös is helyet foglal”.

Meglátták ezt a farizeusok és megütköztek rajta. Csak az emberi szempontok szerint ítélték és nem értették meg, hogy Isten szemében minden ember érték, ő mindenkit szeret, nem válogat közöttük.

Ezt a leckét nem szabad elfelejtenünk. Barátaink, kedvenceink mellett kivétel nélkül mindekit érték, még akkor is ha történetesen nem esett rá a választásunk.

János atya

bűnösnek, a rossz rabságában lévőnek megtennie addig, amíg azt megtalálja... Különösen akkor, ha csak saját erejében bízunk... De történik ez a változás villámcsapásszerűen, egyik pillanatról a másikra. Máté ült (lélekben is...) mozdulatlanul a vámnál. Jézus szól, s valami különös jelet, jelzést int Máté lelke felé, amiből újra önbecsülés, a múlttal szakítani akarás, bátorság, a hívó szó és személy iránti végtelen bizalom fakad...

Jézus szól: Kövess Engem! Máté pedig indul szó nélkül... S a történet csúcspontja: Jézus asztalhoz ül Máté házában, megossa vele kenyérét-borát, más bűnösrel vagy csak az ajtó előtt habzó szájjal, botránkozva kiabálók által annak bélyegzettel együtt. Úgy látszik Jézusnak a vámossal szemben megelőlegezett bizalma, irgalmassága sokak számára érthetetlen, sőt, az ő lelki-valóságuk számára fenyegető jel volt...

S nekünk? Képzelnék magunk el az azt, amit igazán nem kedvelünk, a legfeketébb bányát, a leginkább mellőzött személyt ismerőseink közül... Minden előítélet ellenére, meg tudnánk-e osztani vele a mindennapit? Csak a baráti bizalom a megváltozni tudásban vetett hitünk látható jelét intve feléje. Merünk-e „hazárd” módon szeretni, megbocsátani, hívni: Jöjj, légy (újra) a barátom? Úgy, ahogy ő cselekedte... Pál atya

Szerzetesi iskolák Magyarországon

A rendszerváltás óta hatról 87-re emelkedett a katolikus szerzetesrendek által fenntartott iskolák száma, a diákok létszáma pedig hétszeresére - 2 000-ről 14 500-ra nőtt. Kállay Emil, az egyházi iskolafenntartó Szerzeteselőjárók Konferenciájának elnöke szerint ez a tendencia tovább folytatódhat: az egyházi oktatási intézményekbe lényegesen több gyerek jelentkezik, mint ahányan fel tudnak venni... A rendszerváltás idején három férfi és egy női szerzetesrend tartott fenn összesen hat iskolát. Jelenleg 25 szerzetesrend 87 intézményt működtet, amelyből 29 kollégium, 27 gimnázium, 15 általános iskola, a többi ovoda és szakképző iskola.

A szerzetesi iskolákban tanító 1455 tanár 84 százaléka világi oktató, a szerzetes tanárok csupán 228-an vannak. A piaristák összesen kilencet, a ferencesek öt, a ciszterciek négy, a bencések három iskolát tartanak fenn. A női rendek közül a szegény iskolanővéreknek nyolc, az angolkissasszonyoknak hét, a kalocsai iskolanővéreknek hat, az isteni megváltóról elnevezett nővéreknek két oktatási intézményük van. (Népszabadság)

Guadalupe, a világ legnagyobb Mária-szentélye

Nincs még egy olyan földrész a világon, ahol a Máriasisztelel ennyire kötődne egy központi helyhez: Guadalupe a világ legnagyobb Mária-szentélye, évente mintegy húszmillió hívó keresi fel, de tisztelete áthajta az amerikai katolikusok életét: híres ikonképe megtalálható nemcsak a családi otthonokban, de a munkás és szórakozóhelyeken is. Eredete ahhoz az öt Mária-jelenéshez kötődik, melyben 1531. december 9–12. között két bennszülött részestül: Juan Diego és nagybátyja, Juan Bernardino, akik 1525-ben a keresztény hitre tért őslakosok első csoportjához tartoztak. A név: „Guadalupe” jelentése: a kigyó fölött győzedelmeskedő. A Guadalupei Madonnát 1737-ben Mexikó, 1910-ben egész Amerika, 1935-ben pedig a Fülöp-szigetek védőszentjévé nyilvánították. Erre utal az a 24 nemzeti zászló, mely a kegytemplom mögötti falon Amerika és a Fülöp-szigetek országait jelképezi. VR/MK

Ami igazán jó és kitűnő, nem kell annak dicséret, – fénylik a gyémánt magában is. **Széchenyi**

A DÉLVIDÉKI MAGYARSÁG IJESZTŐ NÉPESSÉGCSÖKKENÉSE

Alacsony születésszám • erőszakos telepítés • tömeges elvándorlás • a válások és abortuszok magas száma • a szerb-horvát- és a mostani jugoszláviai háború pusztításai

A Budapesten megjelenő Magyar Nemzet április 7-i számában „Bácskai és bánáti népbánat” címmel nagyobb terjedelmű cikk látott napvilágot. A kissé elégikus felhangú cikk tartalmát illetően drámai helyzetjelentés a jugoszláviai Vajdaság magyarságának fokozatos elorsvasztásáról. Mivel mindnyájunkat mélyen érintő témáról van szó, fontosnak látszott a hazai lap cikkét teljes egészében olvasóinknak átadni. Az alcímeiket mi adtuk hozzá.

Visszatekintés az elmúlt négy évtizedre

Nyolc esztendeje, a délszláv háború 1991 nyári kiterőse következtében a bácskai és a bánáti magyarság életében olyan mélyreható változások történtek, hogy napjainkban szinte lehetetlen megállapítani a lélekszámát. Helyzetét súlyosbította és jelenleg is nehezíti, hogy az elmúlt években a horvátországi és a boszniai szerb területekről a hatóságok tervszerűen több mint 300 ezer szerbet telepítettek be a Vajdaságba. Ezzel párhuzamosan zajlott az magyar és a horvát lakosság megfélemlítése, emiatt sokak külföldre menekülése. Mindezzel napjainkra tetőzik az a folyamat, amely nyolc évtizeddel ezelőtt kezdődött.

Az 1920 június 4-i trianoni békeszerződést követően a Szerb-Horvát-Szlovén Királyságban, majd Judoszláviában élő magyarok száma napjainkra több mint a negyedével, 26,5 százalékkal csökkent. A legutolsó, az 1910 évi magyar népszámlálás szerint a tíz évvel később odarendelt, a Bácska és a Bánát túlnyomó részét magában foglaló területen 431 013 magyar élt, a lakosság 28,8 százaléka. Az első, az 1921 évi jugoszláv népszámlálás szerint már kerekén 60 ezer magyarral kevesebb élt kisebbségi sorban a területen, ennek a háborús veszteségek mellett fő oka a magyarok tömeges kiutasítása, illetve áttelepülése volt a megmaradt Magyarországra.

Az 1941. évi népszámláláskor, amikor ez év áprilisától 1944 őszéig a Bácska ismét Magyarországhoz tartozott, 456 770 magyart írtak össze, az összlakosság 28,4 százalékát. A második Jugoszlávia első népszámláláskor, 1948-ban 418 180 magyart regisztráltak a Vajdaság területén, a népesség 25,6 százalékát. A csökkenés elsődleges oka a Tito partizánjai által 1944-1945 fordulóján végrehajtott magyarellenes megtorlás volt, amikor az áldozatok száma az óvatos becslések szerint is meghaladta a húszezretet. Az 1950-es években az iménti jelentős vérvetéseget a bácskai és a bánáti magyarság demográfiailag részben pótolta, és az 1961. évi népszámláláskor elérte a második világháború utáni lélekszámának teljét, a 442 560 főt, de a vajdasági összlakosságban aránya eddigre 23,8 százalékra esett vissza.

Azóta az elmúlt csaknem négy évtizedben tovább csökkent a vajdasági magyarság száma, amit szemléletesen mutatnak a népszámlálási adatok: 1971-ben 423 866, 1981-ben 385 356, 1991-ben 340 946 magyart írtak össze, az összlakosság 21,7; 18,9; illetve 16,9 százalékát. Az arányszám folyamatosan csökkenésének oka, hogy Trianon óta a hatóságok szakadatlanul telepítik be a Vajdaságba a szerbeket – ezek száma napjainkig elérte az egymillió főt! – az ország más részeiből, amivel lényegében folytonos etnikai tisztogatást valósítanak meg.

A magyarság száma így napjainkra mindenekelőtt a szörványvidékeken esett vissza tragikus mértékben, elsősor-

ban a Duna és a Száva folyó között fekvő Szerémségben, ahol ma már csak néhány ezer magyar él féltucatnyi településen, közte a jelképes nevű Maradék faluban, Ürögön, Beocsinban, Rumában, Ingyijában, Sidben és másutt.

A Bánát középső és déli részén is diaszpórában él a magyarság, de több helyen jelentős, néhány ezres számban, s egyes helyeken a lakosság nagyobb részét alkotva fontos nyelvszigetet képez. Így Pancsován, Versecen, Alibunáron, Begaszentgyörgyön, Antalfalván (Kovacsica), Torontálvásárhelyen (Debelyacsán) és a Pancsova mellett lévő három településen, Hertelendyalván, Sándoregyházán és Székelykevényen, ahol ma az 1883-ban társadalmi összefogással odatelepített bukovinai székelyek leszármazottai élnek. Bánát két legjelentősebb városában, Nagybecskerekben és Nagyikindán, illetve vonzáskörzetükben mintegy 30 ezerre tehető a magyarság száma.

A Vajdaság székhelye, Újvidék és a bácskai szörvány

Bácska déli és nyugati részén szintén kisebbségben, illetve szörványban él a magyarság, de néhány településen ugyan-csak többséget alkot. A vajdasági tartományi székhelynek számító Újvidéken az elmúlt évtizedben alaposan megcsappant a magyarság száma. Az 1991. évi népszámláláskor a város lakossága 178 896 fő volt, amiből 15 736-an (kilenc százalék) vallották magukat magyar nemzetiségűnek. Számuk az 1981. évi népszámláláshoz viszonyítva 18,3 százalékkal, azaz 3526 lélekkel lett kevesebb. Az 1990-es években tovább csökkent az újvidéki magyarság száma, elsősorban az elköltözőkkel, ugyanakkor a város lakossága a betelepült szerbekkel mintegy 200 ezer főre növekedett. Dél-Bácska legjelentősebb magyarlakta települése az Újvidéktől mintegy húsz kilométerre fekvő Temerin, ahol több mint tízezer magyar él. Nyugat-Bácskában az 1991. évi népszámláláskor a 48 789 lakosú Zomborban a lakoságnak csak 9,7 százaléka (4 710 fő) volt magyar, ez az arány azóta a folyamatosan szerb betelepüléssel tovább rosszabbodott. A Zombor községhez (kommunához), azaz járáshoz tartozó tizenhat község közül Bezdánban, Doroslón, Teleskán, Nemesemiltsen van többségben a magyarság. Az apatini járás öt településéből csak Szilágyi és Bácskertes (Kupuzina) tekinthető többségben magyarok által lakottnak.

(Folytatás a következő számunkban)
Gyergyói Levente

Koszovóban folytatódik a kegyetlen „embervadászat”. Mégis reméljük – olvasható az Osservatore Romano minapi számában – hogy a nemzeti és európai szervezetek kezdeményei, a világközvélemény egységes állásfoglalása jobb beállításra bírhatja az emberellenes akciót folytató, a szláv nacionalizmustól fűtött felelősöket. A politikai és diplomáciai erőlködés, a népek összefogása megfékezheti a Balkánt pusztító rákosodást, elűzheti a viharfelhőket Európa egeről. VR/MK

A NYUGATI KULTÚRA MAGVETŐI

Az európai keresztény kultúra megalkotói és terjesztői a bencés szerzetesek voltak. Szent Benedek fiai a régi görög-római kultúrába ültették ennek magvát, amelyből az új, európai ember született. Munkájukat az emberek kezdték. Ezzel nagy történelmi tanulságot szolgáltatottak minden későbbi reformtörvényeknek. Ugyanis a jó világ a jó emberek közösségéből lesz és nem fordítva; nem a gazdasági jólét teremti meg a jó embert, amit napjainkban sokan gondolnak.

Szent Benedek: Európa védőszentje
Fametszet az 1506-os pannonthalmi zsolozsmáskönyvből

A bencések a pogány népek megtérítésével együtt elültették a szabadság, testvériség és egyenlőség csíráit is, amelyből később intézmények lettek. Ennek a „nyugati” kultúrának a keresztény Európa a szülőanyja és terjesztője. *Rabindranath Tagore*, hindu filozófus (1861-1941) így dicséri ezt az Európát: „Kultúrájában, irodalmában, művészetében a szépség áramlatait indította el. Értelmével átkutatott mindent. Meghódította a végtelen nagyat és parányi kicsit. Szeretetével gátat épített a pusztító betegségek ellen és enyhítette az emberiség sokféle szenvedéseit. Európa szívében csörgedeznek az ember- és igazságszeret, az áldozatkészség és az ideálok felé való törekvés forrásai. Európán meglátszik, hogy lelke melyéig áthatotta a századok keresztény kultúrája”.

Azoknak figyelmeztetésére pedig, akik az új, egészséges Európát egyedül csak a gazdasági jólétre akarják alapozni, álljon itt *Alkuin*-nak, a Tours-i és aacheni iskolák megalapítójának, az egészséges Európa utolsó uralkodója, Nagy Károly tanácsadójának (+ 804) latin hexaméterben írt versének fordítása:

*Bücher zu schreiben, sauber und fein,
ist edler noch als die Pflege des Weins;
denn Bücher sind Kost für Seele und Geist,
der Wein aber dient nur deinem Leib. **

Major Márk (Essen)

* Ez viszont magyar idiomáinkon így hangzanak Szamosi József átültetésében:

*Könyveket írni bizony nemesebb,
semmint gondozni a szőlőt –
mert szerkenti a bor csak a testet,
szellemet és lelket éllet a könyv.*

A nemrég megjelent Pápai Évkönyvből: 1998-ban a Szentszék két új állammal, Palauval és Jemennel létesített diplomáciai kapcsolatot és ezzel 168-ra emelkedett a Vatikán diplomáciai kapcsolatát tartó országok száma. (*Palau a Csendes Óceán-i Mikronézia egyik szigetcsoportja.*) ■

AZ ORBÁN-KORMÁNY ÉS AZ EGYHÁZAK

Beszélgetés Balog Zoltánnal,
a miniszterelnök egyházi tanácsadójával

A tavaly májusi választások után megalakult polgári kormány a korábbi biáknál jobban épít a történelmi egyházakra, felismerve, hogy e jelentős, sokat bizonyított intézmények nagy szerepet játszhatnak az ország erkölcsi lelki megújulásában Orbán Viktor miniszterelnök mellett egyháziügyi tanácsadó is tevékenykedik. A 41 éves Balog Zoltán református lelkész, öt gyermek apja, aki munkájáról, elképzeléseiről beszélgetett a Magyar Kurír munkatársával.

— *Az első kérdés: miben áll a miniszterelnök egyháziügyi tanácsadójának feladata, s mennyire tudja befolyásolni a kormányfőt, illetve a kabinetet?*

— Nem a kormány egyházpolitikájának megvalósítása a feladata, hanem elsősorban az, hogy a miniszterelnöknek adjon tanácsokat. Ez abból áll, hogy egyrészt elmondja, mi az, amit egyházi és kulturális ügyekben fontosnak tart, főlhívja a kormányfő figyelmét a főbb tendenciákra, másrészt pedig a miniszterelnök is ad neki feladatokat, vagy információkat kér tőle. Feladatai közé tartoznak a konkrét ügyek is, találkozások szervezése, mindaz, ami a miniszterelnök személyét érinti. Az egyháziügyi tanácsadó konkrét ügyeket is említ.

Ő szervezte például a miniszterelnök és a történelmi egyházak vezetőinek a találkozóját. Részt vett a református megállapodás kimunkálásában. Fontos, hogy a kormány és a történelmi egyházak vezetői rendszeresen találkozzanak egymással. Erre a rendszerváltozás óta mindegyik kormányfő törekedett, ami most úgy, hogy a jelenlegi miniszterelnök úgy gondolta: *az egyházak képviselői is mondják el, miként látják a kormány tevékenységét.* Orbán Viktor nem dicsőítmuszokat vár, hanem kritikuss visszajelzéseket: miként vélekednek az ilyen méltóságtagteljes intézmények vezetői a kormány újfajta politikájáról, és itt nem csupán az egyházpolitikáról van szó. A bizalom kölcsönös a kormány és az egyházak között, egyenlő felek párbeszéde indult el, amelybe a kritika is befér.

— *A kormányfő és egyháziügyi tanácsadójának református volta mennyiben határozza meg a többi történelmi egyházzal való viszonyukat?*

— A miniszterelnöknek – és remélem, hogy neki is – sikerült érzékeltetni a történelmi egyházak vezetőivel, sőt a nem hívő emberekkel is, hogy Orbán Viktor nem egy egyházi lobbynak a kormányfője. Az a tény, hogy ő református, megnyugtathatja a katolikusokat is: elég nehéz ugyanis a katolikusnak lenni. Vannak ebben az országban katolikusok, reformátusok, evangélikusok, zsidók. Valójában lehet vallásosnak lenni. S az, hogy valaki vallásos, de nem tudja hová tartozik, sokkal bizonytalanabb dolog és idegesítőbb, mint ha nyíltan vállalja, hogy

Megkezdték Teréz anya boldoggá avatási eljárását. II. János Pál pápa az indiai főpásztorok kérésére engedélyezte, hogy megindítsák kalkuttai Teréz anya boldoggá avatásának eljárását, felmentést adva a szabály alól, miszerint az eljárást csak öt évvel az életszentség hírében álló személy halála után lehet megindítani. A felmentést követően a Szenté-avatási Kongregáció 1998. december 12-én kelt leiratban engedélyezte a kalkuttai érsek számára, hogy megkezdjék Teréz anya boldoggá avatási eljárását. VR/MK

például református. Ez esetben pontosan lehet tudni, ki hová tartozik. Ő maga úgy érzi, neki is sikerült elfogadtatnia magát mind a püspöki kar képviselőivel, mind pedig a történelmi egyháznak vezetőivel. Ebben személyes élményei is segítettek. Még a szocializmus idején, egy évig dolgozott egy katolikus szeretetothonban *Püspökszentlászlón*, ami kicsit titkos intézmény volt, hiszen a múlt rendszerben nem lehetett szerzetesothoroknak otthonban élniük. Ott kertészkedett, részt vett a miséken. Tehát valamilyen módon ismeri belülről is a katolikus világot.

— *Miért volt fontos Orbán Viktornak, hogy a Szentatya tavaly ősszel fogadja őt?*

— Az egyik politikai: Orbán Viktor személye különösen alkalmas arra, hogy kifejezze azt a megbecsülést és köszönetet a magyar nép részéről, amit érezhetünk a katolikus egyházfő iránt, hiszen az 1989-es változásokban a legtöbbet talán II. János Pál pápának köszönhetünk. De volt egy személyes mozzanat is, a miniszterelnök felesége részéről, aki komoly, hívő katolikus. Szükségét érezte, hogy mielőtt elindul egy göröngyösnek ígérkező úton, lelki erősítést kapjon. A Szentatya pedig olyan személyiség, akiből hatalmas lelkielő sugárzik, s ebből lehet tanulni, töltekezni.

— *Gyakran elhangzik a vád: a kormány a történelmi egyházakat arra akarja felhasználni, hogy uralkodhasson a lelkek fölött.*

— Teljesen nyilvánvaló, hogy az együttműködés, amelyet most új alapokra helyeztek a történelmi egyházak és a kormány között, *senki ellen nem irányul.* Ez valamennyiünk érdekét szolgálja, hívőket és nemhívőket egyaránt. A közel-múltban egy rádióinterjúban a miniszterelnök nagyon egyértelműen elmondta, kereteket akarunk teremteni ahhoz, hogy az egyházak valóban harcba szállhassanak a lelkekért, de nem a kormány oldalán, hanem az evangélium erejével. Ezzel kapcsolatban nagyon fontos a miniszterelnök azon mondata, hogy ettől kezdve az egyházakon áll, *milyen hitelesen tudják képviselni az evangéliumot*, a kormány feladata pedig biztosítani ehhez a kereteket. A jövőben az egyházak meggyőző ereje, hitelessége lesz a döntő, és ebben a kormány, ha akar, sem tudna segíteni.

— *Sokszor elhangzik a bírálat, hogy a kormány a történelmi egyházakat előnyben részesíti a szabadegyházak javára.*

— A német államegyházajogból megtanultam, hogy az időtállóság nagyon fontos kategória a jogban és a társadalom berendezkedésében is. Azok a közösségek tehát, amelyek bizonyították a történelemben, különös figyelmet érdemelnek. A XVI. században a református egyház is szektaként indult. Az évszázadok során azonban bizonyította, hogy képes pozitív módon hatni az ország lelkierejére. Minden vallási szerveződésnek megvan ez a lehetősége, de egy nemrég alakult közösség esetében el kell tennie néhány évnek ahhoz, hogy meglássuk, mi lesz belőle. *Ez nem jelent diszkriminációt*, csak azt: minden olyan jogot, amelyet egy ilyen közösség megkaphat, azt meg fogja kapni, de azt a támogatást, amit a hosszú évszázadok során hasznos tevékenységet folytató intézmények kapnak, egyelőre nem. Ez nem hátrányos megkülönböztetés, hanem elismerése annak, hogy a történelmi egyházak érdemei mulhatatlanok a nemzet sorsát illetően.

(Folytatjuk a következő számunkban)

II. János Pál pápa korunk viharaiiban

A magyarországi Népszava „Szép Szó” című hűsvéti mellékletében *Rónai Tamás* a Szentatya személyiségét elemzi. Cikkében mindjárt felteszi a kérdést: *„Valójában kicsoda II. János Pál pápa? Vajon korunk lelkiismerete, aki megkísérlti jó mederbe terelni a harmadik évezredre készülő világunkat? A vasfüggöny lebontásának vezéralakja? Esetleg teológiai kérdésekben túlonúl konzervatív egyházfő? Netán egyszerű lelkipásztor, aki minden akadályt legyőz, csak hogy Krisztus s az evangélium szavát terjessze a világban? E felvetésekre nem lehet egyenként válaszolni, mert II. János Pál századunk egyik legösszetettebb és legjelentősebb alakja. Személyes nagyságát bírálói sem vonják kétségbe. Karizmatikus személyisége a világ egyik legnagyobb alakjává teszi.”* Ennek kapcsán a Szentatya egyik méltatóját idézi, aki a pápa 70. születésnapján írta: „Olyan pápa ő, akinek nagy hatása volt Keleten, jó érzéke van a szociális kérdésekhez, aki az ember javát keresi, aki nem tévedhetetlen, mégis megjeleníti a kereszténységet és egyházat a modern világban....” *Valljuk meg*, mindez nem kevés.” A szerző külön kiemeli: a pápai küldetés teljesítésének igazi nehézségét az *ökumené és a nemzetiségi kérdések* feszültségei okozzák. Bár II. János Pál a katolikus egyház múltjának jó néhány eseményével kapcsolatban példamutató nyíltsággal gyakorolt önkritikát és többször kezdeményezett párbeszédet a keresztények és a zsidó vallásuk között, – gyakran hátrányos helyzetben élő kisebbségek ügyében nem tudott áttörést elérni.

A Szlovákiában élő magyarok például hiába kérték tőle, hogy nevezzen ki magyar származású megyéspüspököt; nem történt előrelépés a csángók lelki gondozásának megoldásában sem; legújabbban pedig romániai támogatásának programja keltett elkeseredést a magyar katolikusok között, akik abban reménykedtek, hogy *Erdélyt is felkeresi* apostoli gondoskodása jelölje. Az erdélyiek fájdalommal aligha mérsékl, hogy a hivatalos közlések szerint II. János Pál nem megszokott lelkipásztori látogatásainak egyike indul Romániába, hanem a román ortodox egyházzal és annak pátriárkájával keresi a kapcsolatot... A problémák egy részét a pápa személye iránt megmutató fokozott politikai elvárásokban látják. Am sokan vélekednek úgy, hogy vállalt szerepe gyakran szívalomharc. Mert bár a világgazdaság főszereplői illetendőan és tisztelettel hallgatják végig intelméit, az általa hangoztatottakból semmit, vagy alig valamit valósítanak meg. Sokszor bizony lehangoló következtetésekre juthatunk – írta *Rónai Tamás* a cikkében. ■

Lex Nemeskürty

Nemeskürty István, a milleniumi kormánybiztos, a parlament oktatási bizottság ülésén azzal a különös ötlettel állt elő, hogy a 2 000-es évrre, „össz nemzeti érdekből”, függesszék fel az alkotmány egyik passzusát, amely kimondja az állam és az egyház szétválasztását. Több egyházi ünnep munkaszüneti nappá nyilvánítását is kívánatosnak tartaná. Nosza, lett erre nagy ribillió a honi sajtóberkekben. A Magyar hírnap egyik cikkírója ironikusan megjegyzi: „a javaslatra három válasz tűnik közfenekvőnek: a kormánybiztos komolyan gondolja azt, amit mond; vagy éppen ellenkezőleg: nem gondolja komolyan azt, amit mond; vagy a kormánybiztos nem tudja, mit beszél.”

AZ ÉLET KÖNYVÉBŐL

ANGLIA

Halottaink: Vernán (Szigetközi) Nándor, Tonbridge, 1998 december 3-án, 73 éves korában; **Pádár Gizella**, hazalátogatása alatt az ózdi kórházban 1999 január 26-án, 84 éves; **Kiss** (született Vollosinovich) **Gizella**, London, 1999 február 1-én, 99 éves; **Somogyi János**, London 1999 február 13-án, 78 éves; **László János**, Bristol, 1999 február 23. 77 éves; **Papp István**, Reading, 1999 március 11-én, 94 éves; **Gombás Jánosné**, született Németh Etelka, London, 1999 április 9-én, 68 éves; **Nagy Károly**, Ashford, 1999 április 14-én, 61 éves. Nyugodjanak békében!

NÉMETORSZÁG
MÜNCHEN

A keresztység szentségében rezesült Balogh Dénes Ferenc, dr. B. Elemér és felesége kisfia, április 25-én.

Halottaink: Veress Ilona, született Szolcsányi, 76 éves korában hunyt el, temetése április 19-én a müncheni Ostfriedhofban.

*

Mély megrendüléssel tudatjuk, hogy Madasné Kiss Erzsébet április 24-én és férje Madas István villamosmérnök április 27-én életének 58. évében Münchenben elhunyt.

Kulturánkért és a magyar kisebbségért oly sok áldozatot hozó Madas István másfél évtizeden át látta el a Széchenyi Kör elnöki (társelnöki) tiszteit. Éveken át tanított a Hévízei Magyar iskolában és az ökömónia szemléiben tevékenykedett már a 80-as évektől kezdve. Békességgel hordozott súlyos betegségét nagyon enyhítette felesége önfeláldozó, jóságos szeretete.

Madas Istvánt, kívánsága szerint az erdélyi Szépkönyverüszentmártonban református szertartás szerint helyezik örök nyugalomba.

München-i Széchenyi Kör (K.J.)

STUTTGART

Halottaink: Matasits Elisabeta 1999 február 24-én, életének 89. évében elhunyt. Március 1-én temették Böblingenben; **dr. Göllner Ernst Otto** 1999 március 15-én, életének 55. évében, hosszantartó, súlyos betegség után elhunyt. Temetése március 19-én volt Stuttgartban. Az örök Világosság fényeskedjen nekik!

SVÁJC

BERN

Kedves halottunk, Háklár Imre, 87 évesen január 29-én költözött közülünk az Úrhöz. Halk, szerény, finom lelkű ember volt, buzgó látogatója a magyar szentmiséinknek és ünnepségeinknek. Köszönjük Urunk, hogy ilyen magyarok is élnek közöttünk.

ÁRADÁS

valami zengő
valami csendből kifele
valami nagy-nagy hallgatásból
valami útkos fény fele

valami fénylő nagy tenyér tart
előttem nap süt melegít
viszem egész égből ragyog
süt mögöttem is

magamból visz ez az áradás
magamból vagy magam fele
utajom arany szalmaszál

honnan sodort a szél ide
mindegy visz visz be jó lenne
magamhoz érkeznem vele

Pusztai Sándor (1911–1983)

FELVÉTELÜNK A NATO-ba:
SORSFORDÍTÓ ESEMÉNYA Magyar –, a Lengyel – és a Cseh Köztársaság felvételét
a NATO-ba április 21-én együttesen ünnepelték meg Münchenben

A lengyel és a cseh kormányképviselők beszéde után, mintegy hangulati bevezetésként a Regensburger Militärkapelle rázendített a Rákóczi indulóra, azután következett Püspök László, a Magyar Köztársaság müncheni főkonzuljának hibátlan németiséggel elmondott beszéde. Itt adjuk magyar fordításban:

1999 március 12-én Csehország, Lengyelország és Magyarország NATO integrációja az Egyesült Államok-beli Independence-ben, az ottani Truman Könyvtárban visszavonhatatlanul szentestésre került.

Ez az első szerződés ebben az évszázadban, amelyet Magyarország saját akaratából kötött – mondotta a főkonsul.

A NATO-bővítés számunkra egyben történelmi elégtétel is azért, ami Magyarországon 1956-ban történt.

Szabadnak születni különös kegye a sorsnak. Mégis a szabadság azoknak fontos igazán, akiknek meg kell küzdeniük érte. Közép-Európa népei arra ítéltettek, hogy újra és újra megküzdjenek azért, hogy szabadnak tudhassák magukat. Magányos harcuk sorstársakká érlett bennünket. Éppen ezért külön öröm számunkra, hogy ezt a történelmi lépést Csehországgal és Lengyelországgal együtt tehetjük meg.

George Bernhard Shaw szerint „a szabadság felelősséggel jár, sokan éppen ezért viszolyognak tőle”. Ez azonban ránk nem érvényes. A magyar nép tudja, hogy a NATO a tagságból fakadó előnyök és ezzel járó kötelezettségek egyensúlyán alapszik. Magyarország nem konkrét katonai fenyegetések, hanem a térségünkben tapasztalható kiszámíthatatlanságokkal szembeni védekezés miatt kívánt a NATO tagja lenni.

Három kilométerre születtem a dél-magyarországi Taszártól, amelynek repülőterét Magyarország az amerikai légierő rendelkezésére bocsátotta. A családom még ma is ott él. A húsvéti ünnepek alatt otthon tartózkodtam. Édesanyám talán

Jean Guitton halálára

Májusi számunkban írtunk Jean Guittonról. Cikkünkhöz párizsi levelezőnk az alábbi kiegészítést küldte:

A brilliáns tehetségű filozófus gyermekkorá óta talentumait a katolikus hit védelmére kamatoztatta, noha mindvégig állami iskolába járt és egyetlen tanára sem emlékezett, aki hívó lett volna. Későbbi fejlődésében leginkább Henri Bergson gondolatvilága hatott rá. Döntően azonban a vak lazarista Pouget atya határozta meg filozófiáját, akitől megtanulta miként kerülheti ki a modernisták minden csapdáját. Jean Guitton szívével lélekkel védte az egyházat és erősítette a keresztény egyetemi ifjúságot, bizonyítva, hogy értelmiségi is lehet gyakorló katolikus. A legkényesebb helyzetben sem szégyelt az Egyház segítségére sietni. A 20. század emmauszi útján ő tolmácsolta a hitét vesztett és elkedvetlenített modern katolikusoknak. Jézus üzenetét: „Ti okatlanok. Milyen nehezen hisztek...” Március 25-én, Urunk születésének hírüladása ünnepén (Gyümölcsoltó Boldogasszony napján) kísérték utolsó földi útjára a Francia Akadémia tagját, Krisztus hűséges tanúját.

Molnár Ottó

jobban ismeri a katonai gépek repülési menetrendjét, mint maga a szerb léghárítás. Mégsem fél. Csak annyi változott, hogy az amerikai katonák, akik most nem mehetnek kimenőre, elűntek a már megszokott utcaképből. Ennek az okát mindeki ismeri. Ott, Dél-Magyarországon ugyanúgy értékelik NATO-tagságunk lényegét, mint itt Önök velem együtt: nem a bizonytalanságunk nőtt, hanem a biztonságunk, a válságövezet közelsége ellenére is.

Mostanában politikusok és szakértők éjjel-nappal dolgoznak, közben ünnepi rendezvények maradnak el. Ennek ellenére mi ma azért gyűltünk össze, mert nem kell szégyellnünk kimondani, hogy NATO-csatlakozásunknak nemcsak politikai és biztonságpolitikai jelentősége van, hanem egy teljes joggal, büszkén vállalt értékrenddel is azonosulunk. Ezt szeretnénk ma Önök előtt kifejezésre juttatni.

Egy olyan ország, mint a miénk, egy olyan erőszakkal feldarabolt nemzet, mint a magyar, térségünkben ma a stabilitást és az összetartozást képviseli, legyen bár többségben vagy kisebbségben élő magyarokról szó. Ne feledkezzünk el a Vajdaságban élő 400 ezres magyar kisebbség fegyelmzett politikai küzdelméről. Nem lehet vesztés az emberi jogok méltóságának helyreállításakor az, aki demokratikus eszközökkel harcol. Ez a NATO-tag Magyarországot sajátos üzenete és ügye déli szomszédunk felé.

A NATO-bővítés magyar nézőpontból senki ellen sem irányul, hanem éppen ellenkezőleg: a biztonság és stabilitás övezetének kiterjedését jelenti. Ezért áll érdekünkben az, hogy a velünk határos országok a lehető leggyorsabban teljesítsék a csatlakozási követelményeket. A szomszédos országokhoz fűződő kapcsolat – rendszerünkben a katonai kapcsolatok – immár hagyományosan különösen szívélyesek. Ez egyaránt érvényes Szlovákiára és Romániára, s erre különösen büszkék vagyunk.

NATO-felvételünk sorsfordító esemény. Ezer éven keresztül az európai civilizáció része voltunk. Magyarország most szövetségként tért vissza a nyugati népek közösségébe.

Hadd zárjam mondanivalómat a Münchenben élő magyar író, Borbándi Gyula gondolatának idézésével, aki szerint „a biztonságvágy azt sugallja, hogy a stabilitás és a jövő Nyugaton keresendő és addig, amíg annak kapuja nyitva áll”. 1999 március 12-én Magyarország ezen a kapun átlépett és át fog lépni mihamarabb azon is, amely az Európai Unióba vezet. Így nyerhet tartós és végleges keretet az a mű, amely az önkényuralomtól való szabadulással, majd a szuverenitás kivívásával indult és a nyugati világban való elhelyezkedéssel folytatódik.

Püspök László beszédét mindenkiénél hatalmasabb taps fogadta. Ugyancsak nagy sikert aratott a müncheni „Regős” néptáncegyüttes szereplése. A kulináris kínálatot illetően viszont mindhárom új NATO ország egyformán kitért magáért!

Protestáns tábort püspököt szenteltek. A Kálvin téri református templomban Csuka Tamás dandártábornok személyében, március 25-én protestáns tábort püspök-szentelésre került sor. Az istentiszteleten Orbán Viktor miniszterelnök beszédet mondott. MTI

Zarándoklat Máriacellbe

Sarlós-Boldogasszony ünnepére Magyar Zarándoklatot hirdettünk, melyre hívjuk és várjuk a Kárpát-medence magyar híveit. A magyar nyelvű szentmisét dr. Péntes János szabadkai megyéspüspök végzi a koncelebráló papokkal.

A zarándok szentmise Máriacellben
1999 július 3-án (szombaton) déli 13 órakor kezdődik.

Szólítunk, hívünk minden magyart erre a napra. Hozzátok szívetek minden vágyát, éleletek gondjait, fáradalmait, aggodalmaitokat, szorongásaitokat, kétségek hálójában vergődő lelketeket. Nagy bizalommal hozzátok a celli Szűzanya elé, különösen most, amikor mindnyájunkat aggaszt a bizonytalan jövő.

Kérjük a lelkipásztorokat, köztük a jubiléumokat, a papszentelés évfordulóit ünnepelőket, kísérik el búcsúújról híveiket a Szűzanya szentélyéhez, ahová magyar őseink, magyar híveink oly lelkesedéssel és áldozatkészséggel jártak. Érdemük, jelentkezni nem kötelező, inkább szükséges.

A Bécsi Magyar RK. Lelkészség:
tel./fax 0043 - 1/ 526 49 72
Bencsekolostor Mariaszelli:
telefon: 0043 - 3882/ 25 95/ 38

Wien, 1999 április 20.

Hegyi György
bécsi magyar lelkész

A román helyzetről, a
csángókról és a pápa utazásáról
Telefon-interjú a nagyváradi
püspökkel

A „Magyar Nemzet” húsvétkor telefon-interjút készített Tempfli József nagyváradi püspökkel. A főpásztor elmondta, hogy Románia alkotmánya biztosítja a lelkiismereti- és vallásszabadságot. Ezzel nincs is baj, vallásunkat szabadon gyakorolhatjuk. Az egyházi ingatlanok visszaadása ügyében viszont változatlanul nincs előrelépés. A moldvai csángó magyar katolikusok sorsa teljesen a jásvászári (lasi) megyéspüspök kezében van. A Vatikán parancsszóval nem fogja utasítani semmire sem... Ortodox testvéreink részéről nem volt keresztényi magatartás időben és térben a Szentatya látogatását korlátozni. Híveim és papjaim részére ez nagy csalódás... Tempfli püspök elismerően szolt arról, hogy az anyaországtól rendkívül sok segítséget kapnak, erkölcsit és anyagit mind állami, mind egyházi vonalon. Felbecsülhetetlen az az erkölcsi támogatás is, amelyet a különböző kormányzati szervek tagjai látogatásaikkal és meghívásaikkal adományoznak. Orbán Viktor miniszterelnök pedig olyan légkört és viszonyt épített ki velünk állam és egyházak viszonyáról valott elképzeléseivel, amely új erőt és reményt ébresztett bennünk. Politikáját a legmesszebbmenően támogatjuk – mondotta a telefon-interjú során a nagyváradi püspök. MK

Olvasói levél

Miért egy idegen főpapa?

Az Életünk februári számában olvastam, hogy engesztelő szentmise volt Budapesten, a Szent István bazilikában, Magyarország bíboros hercegprímásának, Mindszenty József esztergomi érsek elhurcolásának emlékére. Az elhurcolást a kommunista uralom egyik szervezete, az ÁVO hajtotta végre 1948-ban. Örvedetes, hogy erre a szentmisére sor kerülhetett.

Nem értem, hogy miért nem a jelenlegi magyar bíboros, prímás, esztergomi érsek mondotta a misét? Miért egy idegen pap? Számunkra természetesen minden együztérző személy jelenléte értékes.

Dr. Varga Gyula, Saarbrücken

HAPRÓHÍRDETÉSEK

Személy és áru fuvarozás Magyarországra. Elfogadható áron, megegyezés szerint, háztól-házig. Telefon: D-0049-07034-62580.

BALATONI NYARALÓ KIADÓ nyugodt környezetben szép nagy kertes házzal. Érdeklődni lehet:

☎(D) 089/157 40 36

Budán közel a várhoz és a metróhoz, modern garzonlakás hazalátogatóknak kiadó. Telefon: 01 341 46 24 vagy 091 743 20 34 (Svájc).

Budai kertes villában újonnan kialakított kétszobás ill. másfél szobás, bútorozott komfortos lakások kiadók 40 DM/lakás, naponta. Parkolás zárt kertben, telefon: 00-36 1 202 30 25.

ERDÉLYBE utazás luxus-kisbusszal kívánt helységekre. Ideális nyugdíjasoknak és utazóknak sok csomaggal. Utazás Bükre, Hévíz vagy Budapestre. München: Tel./Fax: (D) 089/69 99 85 17, 089/67 056 18 vagy 0172/84 252 88.

BUDAPESTEN, az Andrásy úton, az operánál felújított, csendes, másfél szobás lakás hazalátogatóknak kiadó. Telefon: (D) 089/93 78 88.

Budapesttől 19 km-re, a budai hegyekben, PILLISZÁSZFALUN 400 m-es, körpanorámás telken 200 m²-es, sokszobás, új ház eladó. Ára: 175.000 NDM. Érdeklődni: 0036/26/373-392.

BALATONMÁRIAFÜRDŐN vízpárti nyaraló eladó. Ára: 80.000 NDM. Érdeklődni: ☎ 0036/26/373-392 ill. /30/9718-799.

ELADÓ BUDÁN, kétszintes, kertcsaládi ház fele: kétszobás + másfél szobás, komfortos, egybe is nyitható lakás. (H) 00 36-1-202 3025.

51 éves, 175/72, övegyasszony megismerkedne kedves, jólelkű úrral 65 éves korig. Magyarul beszélők előnyben. Minden fényképes levélre válaszolok. Cím: Zsuzsanna Heyer, D-45721 Haltern, Franz Pholmann Str. 5.

Marosvásárhely (Erdély) legszebb lakónegyedében, a Maros partján, négy emeletes tömbház III.-ik emeletén, két szobás, összkonfortos, kb. 52 nm-es, erkélyes lakás 20.000 DM-ért eladó. Érdeklődni: ((CH) 0041-41-2105079.

49 éves, magyar férfi megismerkedne házasság céljából szimpatikus, csinos hölgygel. Cím: Georg Bardosch, D-81549 München, Münchbergerstr. 24.

BALATON melletti ház, szép nagy telekkel nyugodt környezetben Siófok mellett eladó. Ár: 55.000 DM. Ideális másodlakás. Érdeklődni: Dr. Udvarhelyi (Veszprém), telefon 0036-88-424 266 vagy tel./fax: -88-422 273 sz. alatt.

Balatonkenesén vízpárti telek 50 % tulajdoni része ikernyaraló építése céljából eladó. Irányár: 120000 DM. Érdeklődni: este (H) 00361/200 41 89 és (D) 0228/35 73 46.

Balatonról 10 km-e, kisvárosban családi ház üzlethelységgel eladó! Utcafront 30 m, alapterület 300 nm, udvar két utcára nyíló kijáratokkal. Víz, villany, gáz, telefon, kábel TV hálozattal. Cím: H-8693 Lengyeltóti, Kossuth út 4. Irányár 11 millió Ft. Erd.: H-1135 Budapest, Palóc út 7., tel.: 00-361-340-3410.

Eladó Zalalápon, (Balaton-Szigliget 11 km) 1992-ben épült ház, 14x9 méter, 4 szoba, ebédlő, beépített konyha, fürdőszoba, zuhanyzó, pince, 50 nm melléképület. Földgáz, telefon, kábel TV. Irányár: 10 millió Forint. Érdeklődni: Molnár József, telefon 0036-87-411 458, naponta 19.30 óráig.

Augsburgban élő magyar nő, (55 éves) korban hozzáillő, melegsívű, józan életű férfi barátságát keresi. Fényképes levelet „Barátság és jövő” jelígre a kiadóba várak.

45 éves, fiatalos kinézésű nő megismerkedne komoly szándékú, melegsívű férfival 50 éves korig. Jelige „Stuttgart”

GÖRGÉNYI ZOLTÁN ÜGYVÉD

Tanácsadás és képviselés minden jogi és ügyvédi kérdésben – német nyelven.
Telefon: 08081/959880 Fax: 08081/959882

„TÉTÉNY” Ungarische Spezialitäten

Kreitmayrstr. 26 – 80335 München
Telefon: (089) 1 29 63 93.

Badacsonyi Szürkebarát	DM
Debrői Hárslevelű	7,80
Etyeki Chardonnay	6,80
Villányi Rosé, Kékóportó	8,80
Villányi Kékfrankos	8,80
Villányi Cabernet	9,80
Egri Bikavér	10,80
Tokaji Szamorodni	7,50
Tokaji Asszú 3 puttonyos	12,50
Tokaji Asszú 4 puttonyos	16,50
Kecskeméti barackpálinka	20,—
Unikum	29,—
Egri cseresznyepálinka	25,50
Diólikőr	0,5 liter 14,50
Símeres barackpálinka	33,—
Sárgabarack-, Málnalikőr	0,5 liter 13,50
Tarhonya, kocka, laskatészta	1 kg 7,—
Májjas-, véres hurka, disznósajt	13,—
Tokaszalonna	15,—
Füstöltzalonna	12,—
Friss kolbász	15,—
Házi kolbász	17,—
Téliszalámi	33,—
Szegedi szalámi	30,—
Csabai, Gyulai	27,—

Jelenleg Magyarországon élő, 47 éves, vidám, természetszerető, 160/63 attraktív nő korban hozzáillő, nem dohányzó férfi ismerettségét keresi házasság céljából. „Házasság”.

Budaörsi zöld öv, 20 percre a centrumhoz apartman kiadó. (H) 0036-23 441-171.

ZALÁBAN, a Balatonhoz és fürdőhelyekhez közeli 1400 m²-es telken fekvő közművesített, felújított téglaházam eladó. Ára 40.000,- DM. Érdeklődni: (CH) 0041.22.329.34.98

Szelid-nyaralótelepen, Kalocsától 8-km-re a leendő hajóállomással szemben, bekerített közművesített, építkezési engedéllyel rendelkező 419 m²-es nyaralótelek eladó. Ára 13.000,- DM, Érdeklődni: (CH) 0041.22.329.34.98

Szombathelyen, Bük-Gyógyfürdő szomszédságában, a Balatoni út vonalában – kedvező áron – családi ház elkülönített részében szállást biztosítok. Telefon: (H) 0036-94-325.933.

Házvezetői munkát vállalnék, egyedülálló, idős hölgnél vagy úrnál! Tiszta, jólfőző, becsületes, független, kultúralt 60 éves magyar asszony vagyok. BÉKÉSI SÁNDORNÉ, 2100 Gödöllő, Szent István tér 7., (-28-412-511 vagy -415-187.

Magányos férfi (41) megismerkedne hozzáillő, kedves hölgyvel. Jelige „Egymásért”.

Gyöngyös közelében, nyugodt helyen, 5 szobás közp. fűtéses, telefonos, szép kertcsaládi ház eladó. Ára 3.5 millió forint. Érdeklődni: Kozákné, telefon: 0036-37-32 41 128.

26 éves főiskolás lány, házvezetőnként elhelyezkedne vagy irodai munkát vállalna Augsburgban és környékén. Pinter Krisztina, H-8000 Székesfehérvár, Szedreskerti út 21. 1/3, tel.: 0036-22330 689

54 éves, Bécsben élő, csinos, kedves hölgy szeretne megismerkedni hozzáillő úrral házasság céljából. Telefon: (A) 0043/1/4952004.

Szeretettel várja vendégeit Póka Gyuláné panziója (Harkány 30 km, Pécs ca. félóra). Közp.- fűtés, lovaglás, horgászati lehetőség stb. Parkoló zárt udvarban. Erd.: H-7755 Töttös, Jókai ut 1. telefon: 0036/69/76 115.

Marton Hildegard
Unternehmensberatung

könyvelés
mérlegképzés
adóbevallás
bérszámfejtés
befektetési tanácsadás

D-93073 Neutraubling
Friedhofweg, 23

Tel.: 0 94 01/89 521 Fax: 89 522

MAGYAR BOROK, PÁLINKÁK
NAGY VÁLASZTÉKBAN!

Olcso áron raktárról – kérje árlistánkat!

JOSEF UDVARHELYI, Tel.: (0911) 4 72 01 50.
KEPLERSTR. 2, D-90478 NÜRNBERG

Dr. Schulte – Dr. Frohlinde, ügyvédi tanácsadás

minden jogi kérdésben.
Schwarz Annemarie, hités tolmács és fordító
német / magyar nyelven.
Tel.: 0211/44 22 40, Fax: 0211/44 28 16

SZENT GELLÉRT PÜSPÖK

*E történet nyolcszáz éves, sőt több talán,
Mikor keresztény-pogány világ volt, a Duna
menti vén Budán.
Alpár aki táltos, főpap, pogány táborát vezette,
A keresztények vezetőjét, a nép Gellértnek
nevezte.*

*Alpár táltos életén át, a nap istent imádtá,
De eredményt hozott, a pogány imája.
Gellért püspök imáját meg, Jézus meghallgata,
És amiért ő imádkozott, Jézus azt megadta.*

*A hír nagyon gyorsan terjedt, szerte a vidéken,
És a keresztények tábora nőtt, át az egész éven.
Alpár Táltos felbőszült, e hírek hallatára,
És rossz hírt terjesztett, a püspök munkájára.*

*S ügy győzelmet, nem tudott kelteni,
Ezért Alpár bosszút, kezdett tervelni.
Csináltatott fahordót hol, a szögek befelé állnak,
Hogy a püspök legyen áldozata, egy szörnyű
halálnak.*

*Az éjszakában Alpár táltos, egy kicsi csoportal,
A püspöki házhoz osont, a szöges fahordóval.
Ott a püspök testét hordóba nyomták,
És a hordó tetejét, szögekkel lezárták.*

*Majd a hordót a budai, hegy szélére gurították,
Szögek által a püspök testét sebek borították.
A hordót a hegytetőről, a Dunába dobták,
És így Gellért püspök szörnyű, halálát okozták.*

*Alpár táltos és cinkosai, győzelmi tort tartott,
de a pogányság végül is, a semmibe hullott.
Ma Budán, ott áll Szent Gellért püspök szobra,
S a hegyet a nép most Gellért hegynek mondja.*

*Előtte a széles Duna, hallani halk moraját,
Vize messze viszi, a vértani végső dalát.*

Chicago Fábrián Tibor (1998)

BEATRIX PANZIÓ H-1021 Budapest, Széher út 3. Tel./Fax: 0036-1-3943-730 és telefon 0036-1-2750-550. Szeretettel várjuk családias panzióinkban, zöldövezetben, de közel a centrumhoz. Szállodai színvonal – zárt autóparkoló.

ÚJ DALOK!

Előző kiadványunk sikerén felbuzdulva (15 ezer szétküldött CD-lemezen „A fények a szívemből” címmel) megjelentek az új kiadványaink:

ADI POP: „VÉRZŐ HAZÁBÓL” – CD – 14 dal; „ANYÁM, ÉDES JÓ ANYÁM” – CD – 16 dal; „A JÖVŐ GYERMEKE” – kasszeta 13 dal; „DALOK EGY BECSÜLETES SZEBB JOBB MAGYARORSZÁGÉRT” – kasszeta 14 dal.

Megrendelhetők:

Sofortversand - Portofrei.

Ár: CD DM 20,- vagy Kasszeta DM 10,- ill. annak megfelelő papírpénz borítékban.

UNGAROBLUES MUSIKVERLAG: Éva Jággi, Friedberg str. 8, CH-4705 WANGEN an der AARE, Schweiz címén.

Megjelent Teres Ágoston SJ új könyve: – **Biblia és asztronómia** – Mágusok és a csillag Máté evangéliumában. Kemény kötetben 340 oldal, 55 kép és ábra. Megrendelhető a kiadónál: Springer Orvosi Kiadó Kft: H-1327 Budapest, pf. 94. Bolti ára 590 Ft + portó.

MAGYAR NYELVŰ SZENTMISÉK

NÉMETORSZÁG

AUGSBURG-i Egyházmegye:

Miséző helyek: Augsburg, Kempten.

Erd.: Ft. Sörös Antal, Erhard-Str. 2

D-87634 Günzach, Tel. (08178) 79 35.

BAMBERG-EICHSTÄTT-REGENSBURG-i

Egyházmegye nürnbergi székhellyel: Misézó

helyek: Bamberg, Coburg, Ingolstadt, Lands-

hut, Nürnberg, Regensburg, Straubing.

Erd.: Ft. Bárány József, Ung. Kath. Misson,

Tuchergartenstr. 2/A, D-90571 Schwaig,

Tel.: (0911) 507 57 96

ESSEN-i Egyházmegye: Misézó helyek: Duis-

burg, Oberhausen, Bochum, Essen, Neukirchen-

Vluyn, Moers, Mülheim. Erd.: Ft. Major Márk,

Ung. Kath. Misson, Steeler Str. 110,

D-45139 Essen, Tel.: (0201) 28 47 40

FREIBURG-TRIER-SPEYER-i Egyházmegye

karlsruhe-i székhellyel: Misézó helyek: Mann-

heim, Offenburg, Kaiserslautern, Trier, Saar-

brücken, Freiburg, Baden-Baden, Karlsruhe,

Pforzheim, Freiburg, Strasbourg, Mulhouse,

Colmar. Erd.: Ft. Dr. Szabó József, Ung. Kath.

Mission, Schneidermühler Str. 12, D-76193

Karlsruhe, Tel./Fax (0721) 68 72 15

BERLIN-i és HAMBURG-i Főegyházmegye,

Hildesheim-i Egyházmegye: Misézó helyek:

Berlin, Hamburg, Kiel, Lübeck, Braun-

schweig, Bremen, Erd. Hamburgban: Ft. Rasz-

továc Pál, Ung. Kath. Misson, Holzdam 20,

D-20099 Hamburg, Tel.: (040) 24 60 49. Erd. Ber-

linben: Nagy Iván, Ung. Kath.

Kirchengemeinde Szent Erzsébet, Bundesallee

106, D-12161 Berlin, Tel.: (030) 859 23 95, Fax:

(030) 851 25 93.

KÖLN-i Főegyházmegye: Misézó helyek: Köln,

Longerich, Bonn, Düsseldorf, Wuppertal. Erd.:

Ft. Bereczki Béla, Ung. Kath. Mission, Thie-

boldgasse 96, D-50676 Köln, Tel.: (0221) 23 80 60

MAINZ-LIMBURG-FULDA-i Egyházmegye

frankfurti székhellyel: Misézó helyek:

Frankfurt-Rödelheim, Mainz, Wiesbaden,

Darmstadt, Giessen. Erd.: Ft. Takács Pál, Kath.

Ung. Gemeinde, Ludwig-Landmann-Str. 365,

D-60487 Frankfurt, Tel. (069) 24 79 50 21

MÜNCHEN-FREISING-i Egyházmegye:

Miséző helyek: München, Rosenheim. Erd.: Ft.

Dr. Cserháti Ferenc, Ung. Kath. Mission,

Oberföhringer Str. 40, D-81925 München. Tel.:

(089) 98 26 37, 98 26 38, FAX: (089) 98 54 19.

MÜNSTER-PADERBORN-OSNARÜCK-i

Egyházmegye: Misézó helyek: Hagen,

Menden, Arnsberg, Osnabrück, Bielefeld, Marl,

Münster.

Erd.: Ft. Bagossy István, Ung. Kath. Mission,

Middelfeld 24, D-48157 Münster-Handorf,

Tel.: (0251) 32 65 01

PASSAU-i Egyházmegye: Misézó hely: Passau.

Erd.: Ft. Szabó Árpád, Kirchen-platz 1,

D-94032 Passau, Tel.: (0851) 24 96.

ROTTENBURG-STUTTART-i Egyházmegye:

Miséző helyek: Stuttgart, Heilbronn-

Horkheim, Balingen-Frommern, Ludwigsburg,

Böblingen,

Reutlingen, Schw. Gmünd, Eisingen. Erd.: Ft.

Horváth János, Pfizerstr. 5, D-70184 Stuttgart,

Tel.: (0711) 236 91 90, FAX: 236 73 93

Misézóhelyek:

Konstanz, Markdorf, Weingarten, Heidenheim,

Friedrichshafen, Singen, Munderkingen, Ulm,

Schwenningen, Biberach, Bad Waldsee.

Leutkirch.

Erd.: Ft. P. Gyúrás István SJ, Irmentrudst. 14/B,

D-88250 Weingarten, Tel.: (0751) 586 76

WÜRZBURG-i Egyházmegye: Misézó hely:

Würzburg. Erd.: Ft. Dr. Koncsik Endre,

Kardinal-Döpfner-Platz 7, D-97070 Würzburg,

Tel.: (0930) 3862 43, 173 78

ÉLETÜNK

Szerkesztőség és kiadóhivatal
Magyar Katolikus Főlelkésziség
Landwehrstr. 66 · 80336 München
Telefon: (089) 5 32 82 88
Telefax: (089) 5 32 82 45 / 5 43 81 47
(Ungarische Delegatur)

Felelős kiadó:
a Magyar Katolikus Főlelkésziség
Főszerkesztő: dr. Cserháti Ferenc
Felelős szerkesztő Fejős Ottó
A szerkesztőbizottság tagjai:
dr. Frank Miklós, Ramsay Győző,
Szamosi József (olvasó és tördelő
szerkesztő) és Vincze András.

Redaktion und Herausgeber:
Ungarische Katholische Delegatur
Landwehrstr. 66 · D-80336 München
Telefon: (089) 5 32 82 88
Telefax: (089) 5 32 82 45 / 5 43 81 47
Chefredakteur: Dr. Cserháti Ferenc
Verantw. Redakteur: Ottó Fejős
Abonnement: DM 30,— pro Jahr und
nach Übersee mit Luftpost DM 45,—

ELŐFIZETÉS:
Az életünket a helyi magyar lelkészek
terjesztik,
ők küldik szét, náluk is kell előfizetni!
Tengerentúlra, vagy ahol nincs magyar
lelkész,

oda a kiadóhivatal küldi az újságot.
1 példány ára: 3,00 DM
Előfizetési ár egy évre DM 30,—
vagy ennek megfelelő valuta.

Tengerentúlra légipostával DM 45,—
Lapzárta minden hónap 10-én.

Hirdetéseket csak 10-ig fogadjunk el.

Postbank München:
Konto-Nr.: 606 50-803 – BLZ 700 100 80

Katholische Ungarnseelsorge,
Sonderkonto „Életünk”,
Erscheint 11 mal im Jahr.

Satz: GRAPHOS GmbH
Planegger Str. 87c, 81241 München
Tel. (0 89) 55 34 44

Druck: AMPER DRUCK GmbH
WERBE-DRUCK Verlag Hammerand GmbH
Hasenheide 11, 82256 Fürstenfeldbruck

Tel. (0 81 41) 61 01 20

Fax (0